

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 10. 2016, č. j. 45256/16/5100-41453-711335, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 9. 2017, č. j. 15 Af 14/2017 - 45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost proti výrokům I. a II. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 9. 2017, č. j. 15 Af 14/2017 - 45, **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost proti výrokům III. a IV. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 9. 2017, č. j. 15 Af 14/2017 - 45, **se o d m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) v záhlaví označeným usnesením výrokem I. nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků, výrokem II. nevyhověl jeho návrhu na ustanovení zástupce a výrokem III. a IV. jej vyzval, aby do 5 dnů od doručení tohoto usnesení, popřípadě podá-li proti němu kasační stížnost do 5 dnů od doručení rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti, zaplatil soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3.000 Kč a soudní poplatek za podání návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši 1.000 Kč.

II.

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil proti v záhlaví specifikovanému usnesení krajského soudu (dále jen „napadené usnesení“) kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) s. ř. s. Navrhl napadené usnesení v celém rozsahu zrušit a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

[3] Stěžovatel měl za to, že v odůvodnění napadeného usnesení je „*hrubě a účelově zkreslen rozhodný skutkový i právní stav této věci [...] a to na základě domněnek senátu a jím uměle v rozporu s rozhodnými údaji konstruovaného skutkového i právního stavu, ke kterému se žalobce neměl možnost ani jakkoliv vyjádřit (...)*“. Byl přesvědčený o tom, že jeho návrh na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce byl důvodný a tato důvodnost byla krajskému soudu řádně a včas doložena a prokázána rozhodnými údaji.

[4] Stěžovatel rovněž Nejvyšší správní soud požádal, aby jej v řízení o kasační stížnosti osvobodil od soudních poplatků, ustanovil mu zástupce a kasační stížnosti přiznal odkladný účinek.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III.

[6] Nejvyšší správní soud na úvod poznamenává, že o návrhu stěžovatele na osvobození od soudních poplatků nebylo nutno rozhodovat, neboť podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19).

[7] Z právě citovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právníckého vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je zcela nepochybně i nyní napadené usnesení, kterým krajský soud mimo výzev k zaplacení soudních poplatků za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků a nevyhověl jeho návrhu na ustanovení zástupce. V daném případě tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem nemusí být splněna.

[8] Nejvyšší správní soud i tak vážil, zda je přes právě uvedené ustanovení zástupce v nynějším řízení o kasační stížnosti nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak není. Kasační stížnost splňuje předepsané náležitosti a lze z ní seznat, z jakých skutkových a právních důvodů stěžovatel považuje napadené usnesení krajského soudu za nezákonné. Nejvyššímu správnímu soudu proto nic nebrání v tom, aby o takto formulované kasační stížnosti věcně rozhodl, aniž by stěžovatel v důsledku své neznalosti práva mohl utrpět jakoukoli újmu. Nejvyšší správní soud proto stěžovateli zástupce pro řízení o kasační stížnosti neustanovil.

[9] Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou přípustnosti podané kasační stížnosti a dospěl k závěru, že kasační stížnost proti výrokům III. a IV. napadeného usnesení není

pokračování

přípustná. Důvody nepřipustnosti kasační stížnosti vyplývají z § 104 s. ř. s., podle jehož odst. 3 písm. b) je *kasační stížnost dále nepřipustná proti rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení*.

[10] Napadené usnesení v uvedených výrocích má právě takovou povahu rozhodnutí, kterým se upravuje vedení řízení. Nejvyšší správní soud proto v tomto rozsahu kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (II. výrok tohoto rozsudku).

[11] Kasační soud dále přezkoumal napadené usnesení v části, v níž je kasační stížnost přípustná (tj. v rozsahu jeho I. a II. výroku) a shledal, že krajský soud nepochybil, nevyhověl-li stěžovateli návrhu na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.

[12] Ze soudního spisu se podává, že krajský soud opakovaně (přípisy ze dnů 27. 4. 2017 a 7. 6. 2017) vyzval stěžovatele k předložení řádně vyplněného „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“. Stěžovatel však přesto, že mu soud současně poskytl i poučení o důsledcích nesplnění uložených povinností, na výzvu sdělením požadovaných skutečností nereagoval, rozhodné skutečnosti nesdělil a nedoložil ani listinné podklady, na jejichž základě by mohl krajský soud zvážit důvodnost jeho návrhu. Krajský soud proto dovodil, že stěžovatel neunesl důkazní břemeno o skutečnostech významných pro posouzení návrhu, proto stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků a nevyhověl ani návrhu na ustanovení zástupce.

[13] K tomu, aby mohl být účastník řízení osvobozen od soudních poplatků je podle § 36 odst. 3 s. ř. s. povinen tvrdit a také doložit, že nemá dostatečné prostředky. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již vyslovil, že „[p]ovinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje“ (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50). Tuto povinnost však stěžovatel v průběhu řízení před krajským soudem nesplnil. Přes opakovanou výzvu krajského soudu ke sdělení rozhodných skutečností stěžovatel údaje o svých poměrech nedoplňoval, nemohl je proto ani doložit a prokázat. O následcích své nečinnosti byl přitom krajským soudem dostatečně poučen. Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud nepochybil, nepřiznal-li stěžovateli osvobození od soudních poplatků a vyzval jej k jejich zaplacení.

[14] Základním předpokladem k tomu, aby soud vyhověl návrhu na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 9 věta první s. ř. s., je, aby účastník řízení splňoval předpoklady pro osvobození od soudních poplatků; ten však, jak vyplývá z výše uvedeného, v posuzované věci naplněn nebyl. Krajský soud proto rozhodl správně i o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce. Podmínky pro vyhovění tomuto návrhu nebyly v řízení před krajským soudem splněny.

[15] Ke stěžovateli námitce, že krajský soud rozhodl na základě zkresleného skutkového a právního stavu, respektive na základě domněnek, ke kterým se stěžovatel nemohl vyjádřit a které jsou v rozporu s předloženými podklady, Nejvyšší správní soud

zdůrazňuje, že stěžovateli již vysvětlil (například v rozsudku ze dne 9. 10. 2014, č. j. 4 Afs 177/2014 - 24), že český právní řád soudům neukládá, aby s účastníky řízení konzultovaly své úvahy. Stěžovatel měl možnost přednést veškerá svá tvrzení a nahlížet do spisu. Skutečnosti a úvahy uvedené v odůvodnění napadeného usnesení jsou koherentní a podložené spisovým materiálem.

[16] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a to z toho důvodu, že přiznáním odkladného účinku se podle § 73 odst. 3 s. ř. s. pozastavují účinky napadeného rozhodnutí pouze do skončení řízení před soudem. Rozhodování o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku by tedy nemělo žádný smysl za situace, kdy se řízení tímto rozsudkem končí a rozsudek je vydán neprodleně po nezbytném poučení a po obdržení soudního spisu Krajského soudu v Ústí nad Labem.

IV.

[17] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost proti výrokům I. a II. napadeného usnesení není důvodná, a proto ji v uvedeném rozsahu podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti příslušela, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2017

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu